

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המנהלת הכללית
גף הערכה ומדידה

רכישת מיומנויות קריאה וכתובה בכיתה א'

תשס"א

ההערכה

מטרות ההערכה

הצגת תמונת מצב של המתרחש בכיתה א', תוך התייחסות לנושאים הבאים:

- מידת רכישת מיומנויות קריאה וכתובה בכיתה א';
- הגורמים המשפיעים על רכישת מיומנויות הקריאה והכתובה;
- דרכי האבחון והמעקב אחר רכישת מיומנויות הקריאה והכתובה;
- תנאים לעידוד רכישת הקריאה והכתובה;
- תהליך הטמעה של מדיניות חדשה בנושא הקניית מיומנויות קריאה וכתובה.

אוכלוסיית ההערכה

- בהערכה השתתפו 422 בתי ספר יסודיים, מהם 264 בתי-ספר ממלכתיים ו-158 בתי ספר ממלכתיים-דתיים.

- בהערכה התקבלו נתונים המתייחסים ל-21,181 תלמידי כיתה א' על-פי החלוקה הבאה:

– 19,251 תלמידים רגילים ילידי הארץ;

– 1,035 עולים חדשים;

– 962 תלמידים המקבלים שעות מ"סל שילוב".

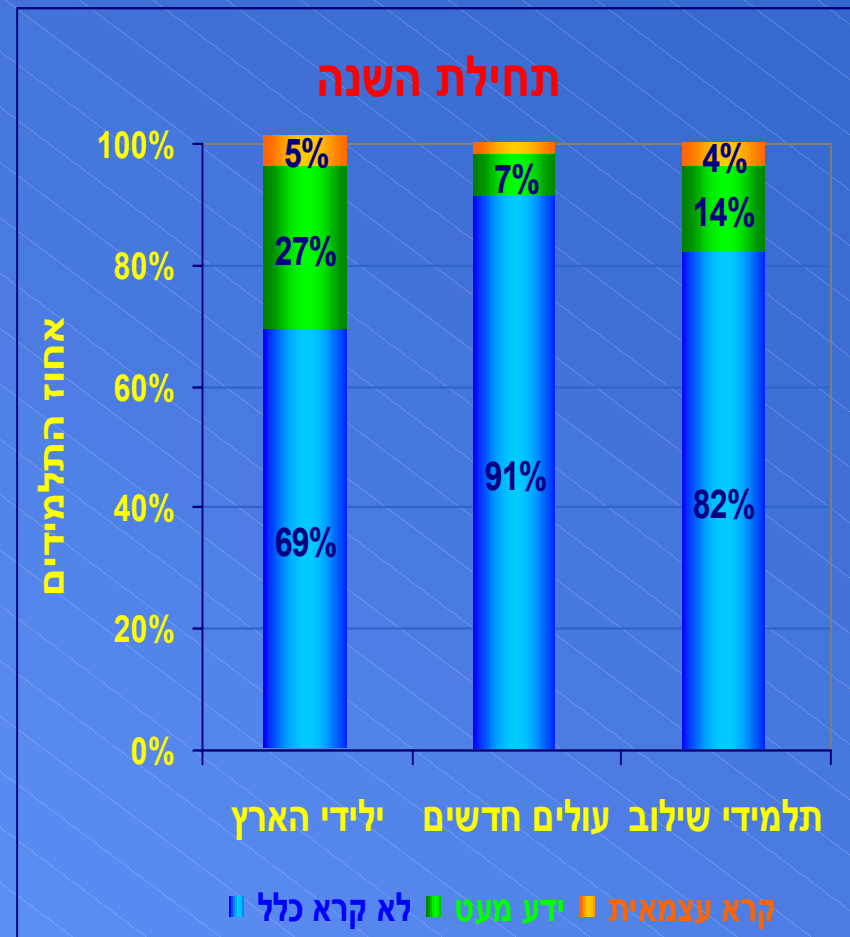
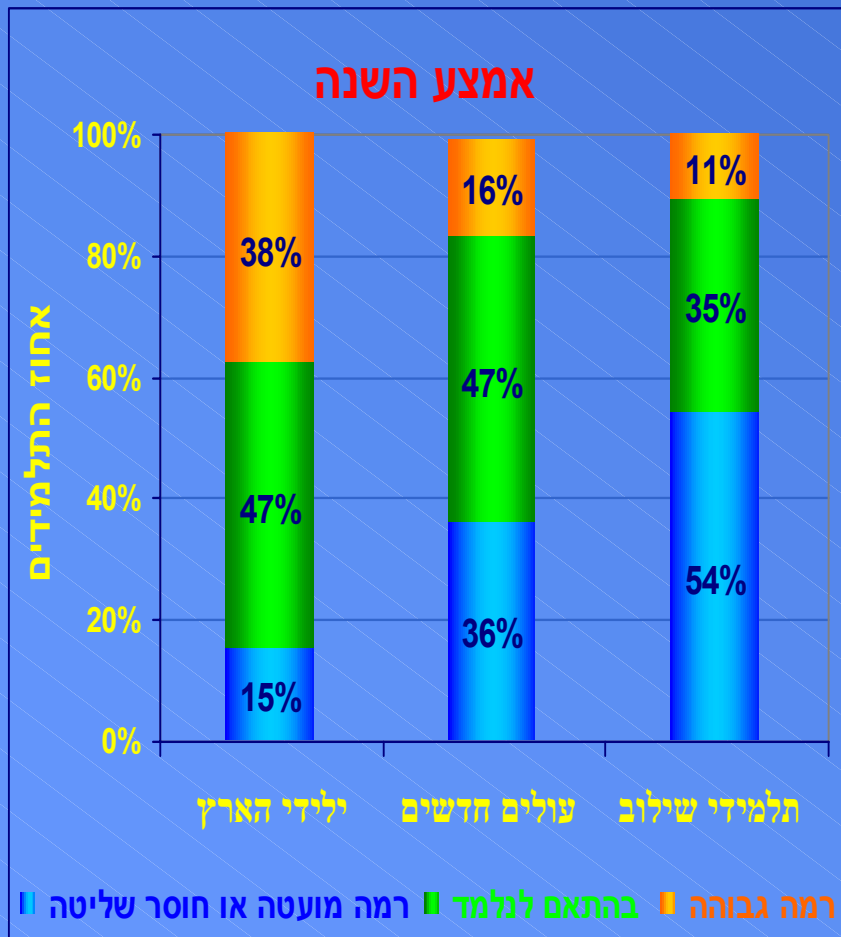
התנהגויות קריאה בכיתה א'

מדדים להערכת התנהגויות הקריאה בכיתה א'

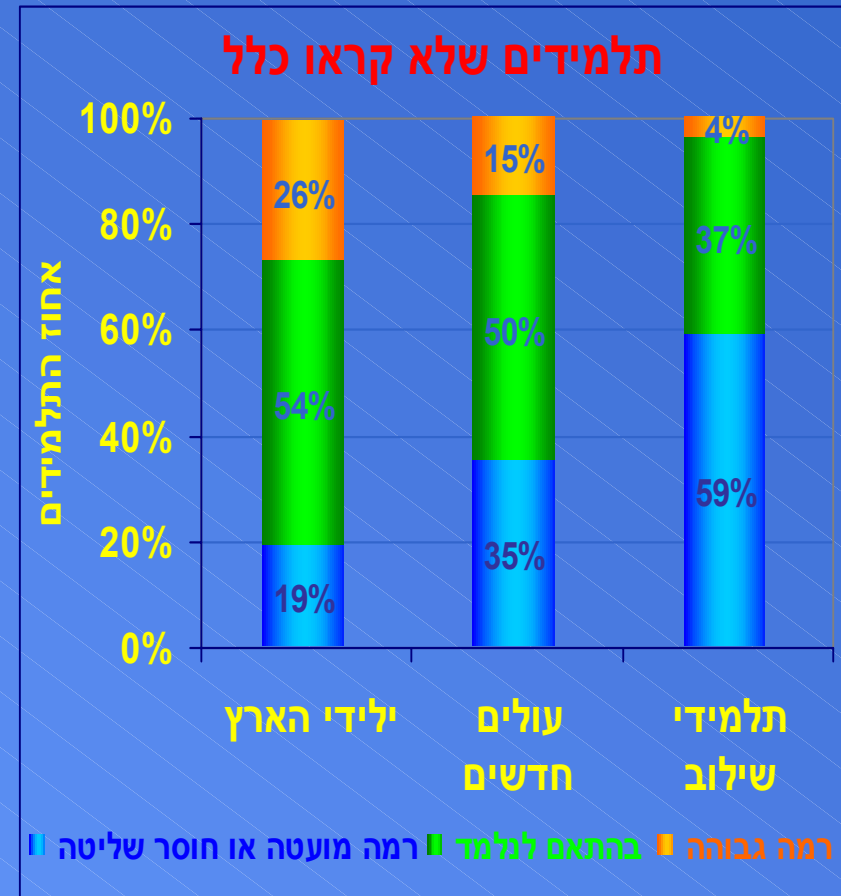
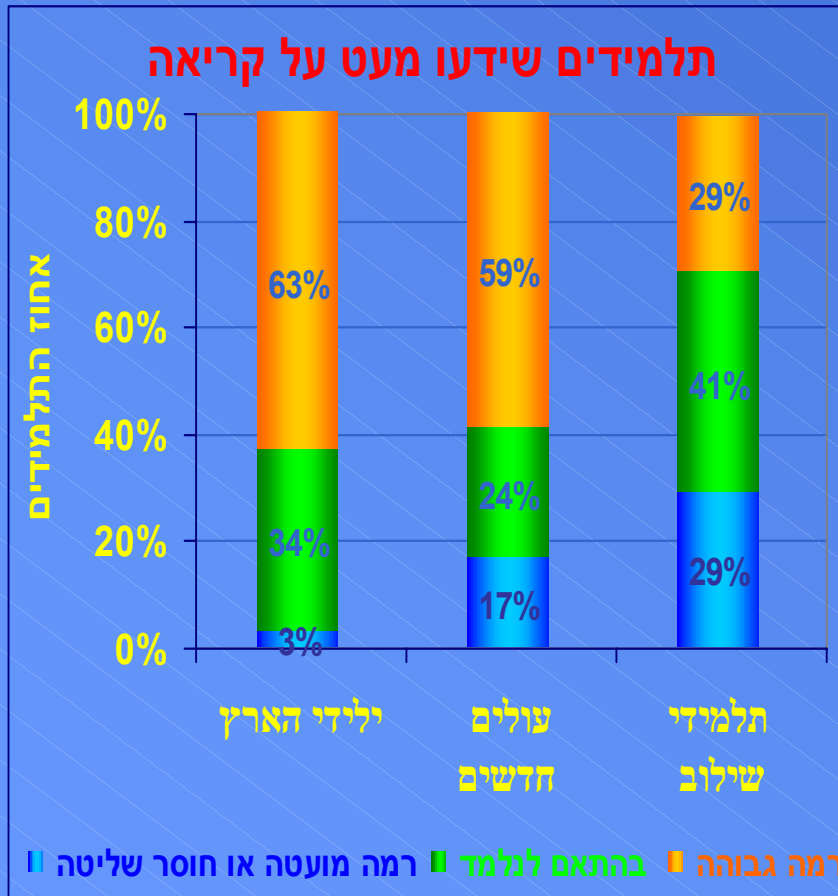
מורי כיתות א' התבקשו להעריך את תלמידיהם ולמפות את התנהגויות הקריאה שלהם על פי הקטגוריות הבאות:

תחילת שנת הלימודים	אמצע שנת הלימודים
✓ התלמיד אינו קורא כלל	✓ התלמיד אינו שולט כלל במיומנויות הקריאה
✓ התלמיד יודע מעט על קריאה	✓ לתלמיד שליטה מועטה במיומנויות הקריאה
✓ התלמיד קורא באופן עצמאי	✓ לתלמיד שליטה במיומנויות בהתאם לנלמד בכיתה
	✓ לתלמיד שליטה ברמה גבוהה

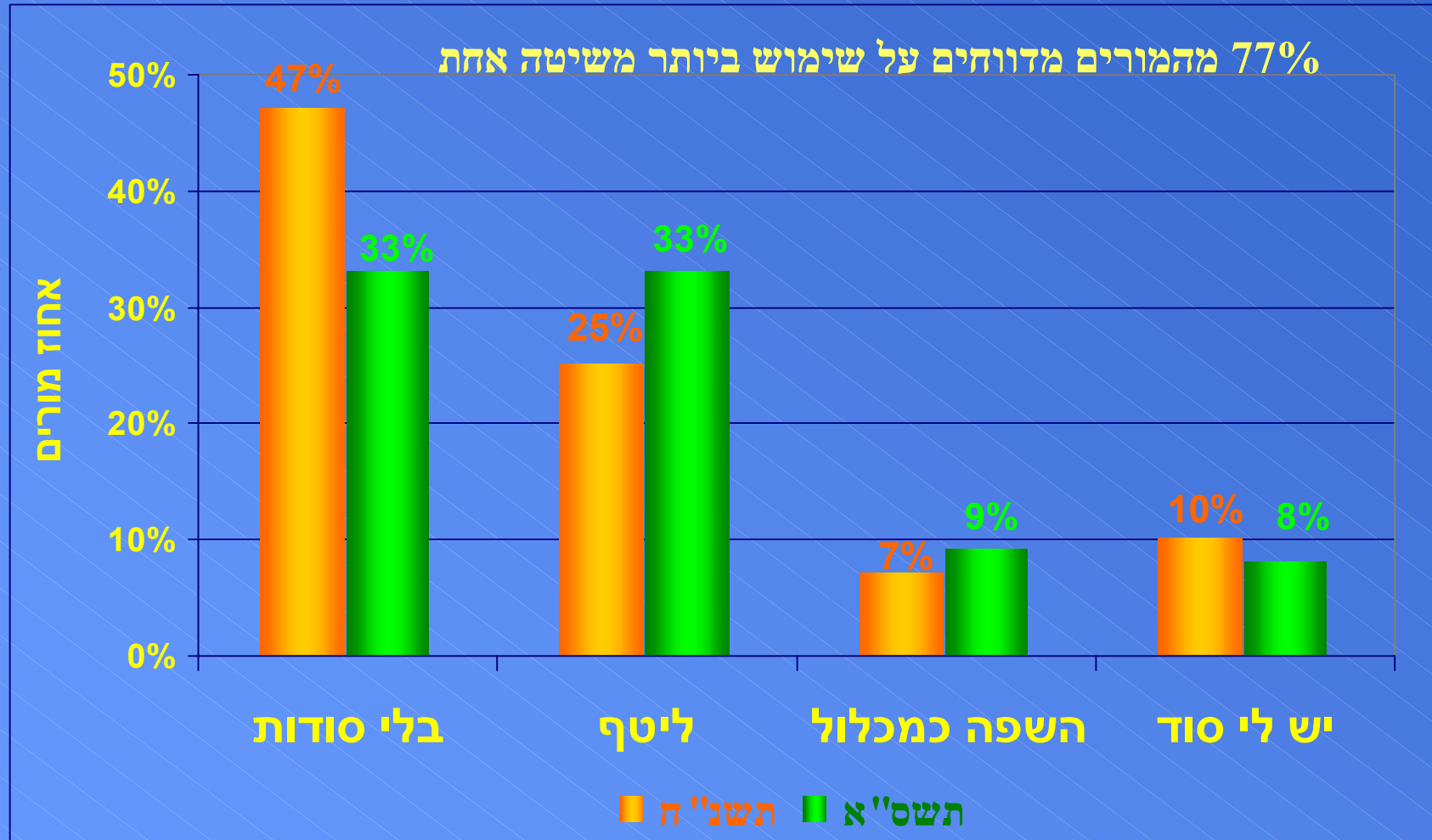
רמת הקריאה בתחילת שנת הלימודים ובאמצעה

התקדמות ברמת הקריאה בין תחילת השנה לאמצעה לפי הרמה בתחילת השנה

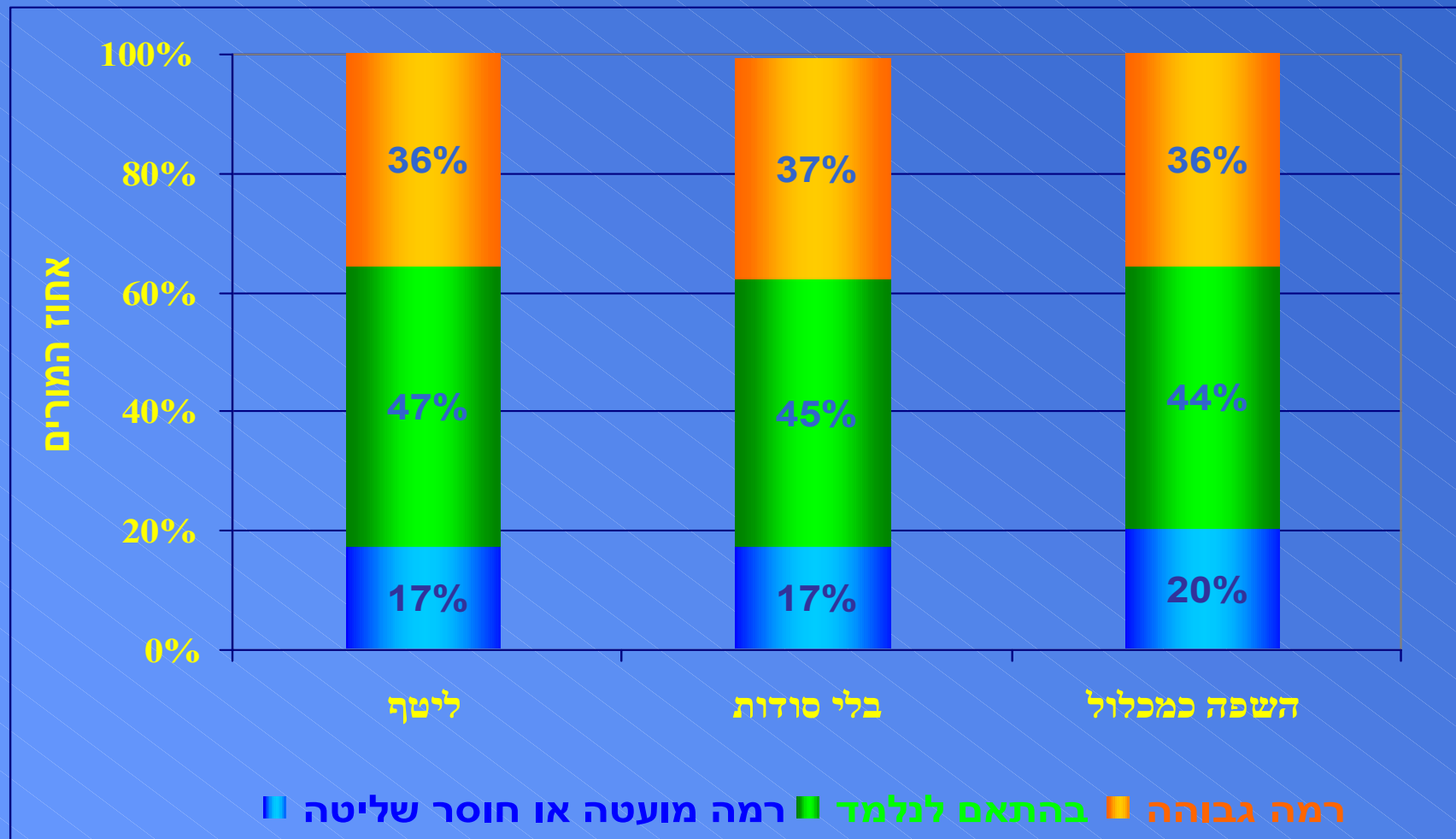

התוכניות העיקריות להקניית הקריאה

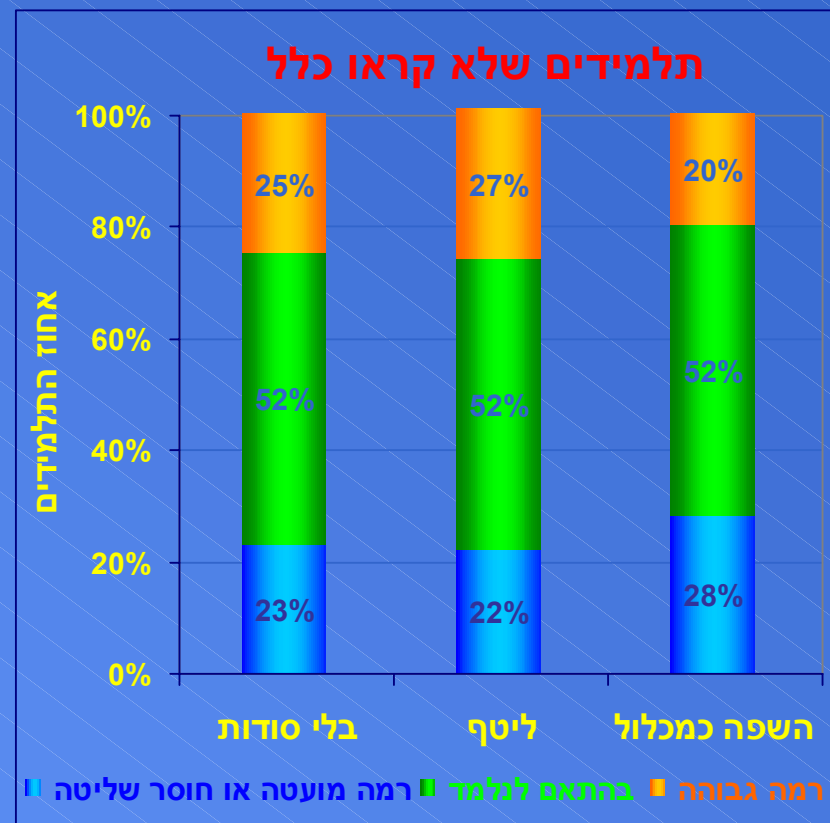
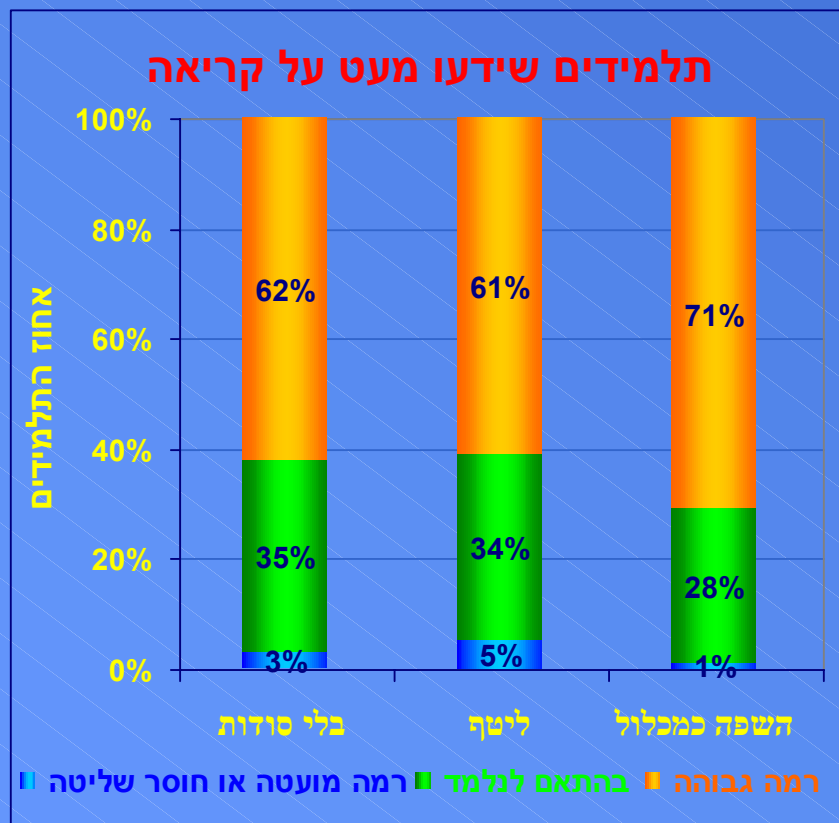
תמונת מצב של רמת הקריאה באמצע השנה

כלל התלמידים – לפי שיטת ההוראה

התקדמות ברמת הקריאה מתחילת השנה לאמצעה

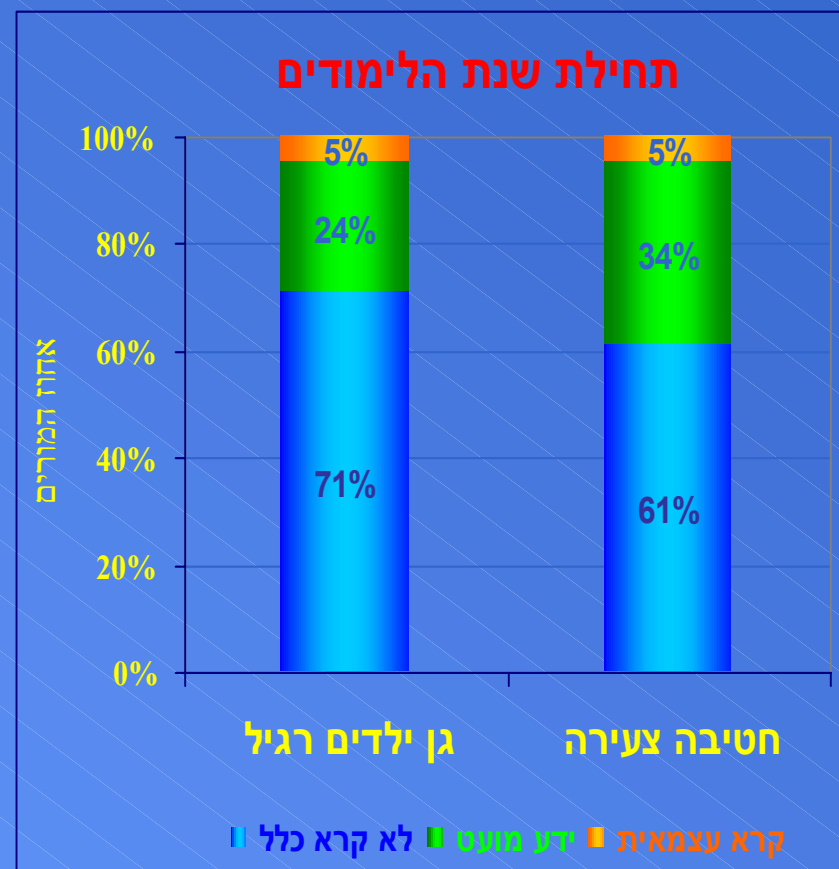
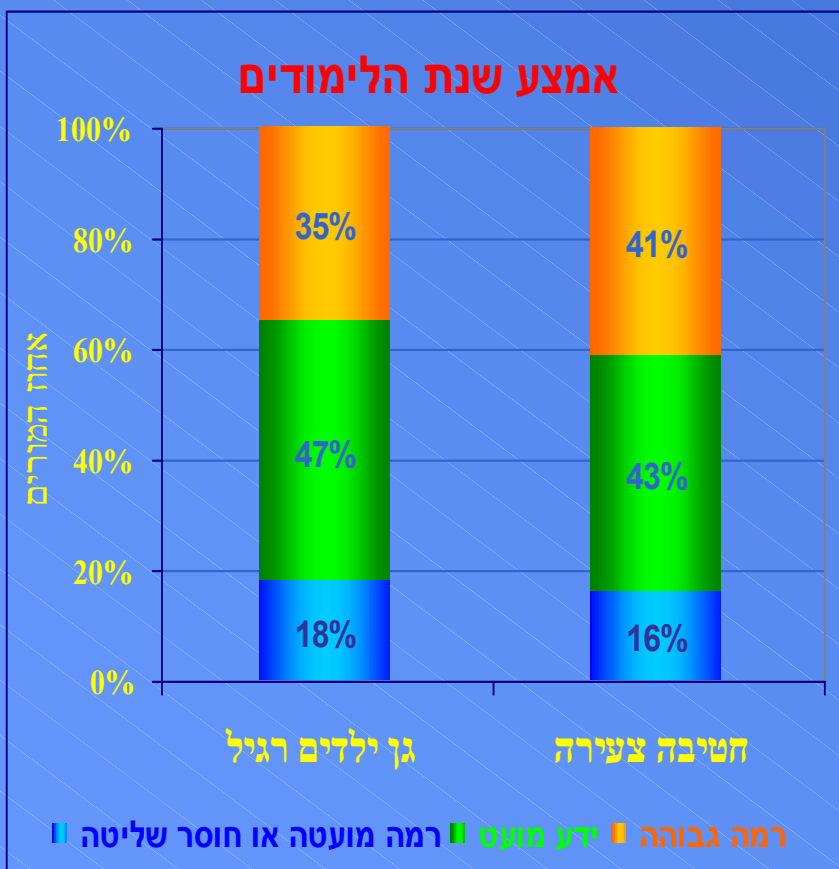
לפי שיטת הקריאה הנהוגה בכיתה

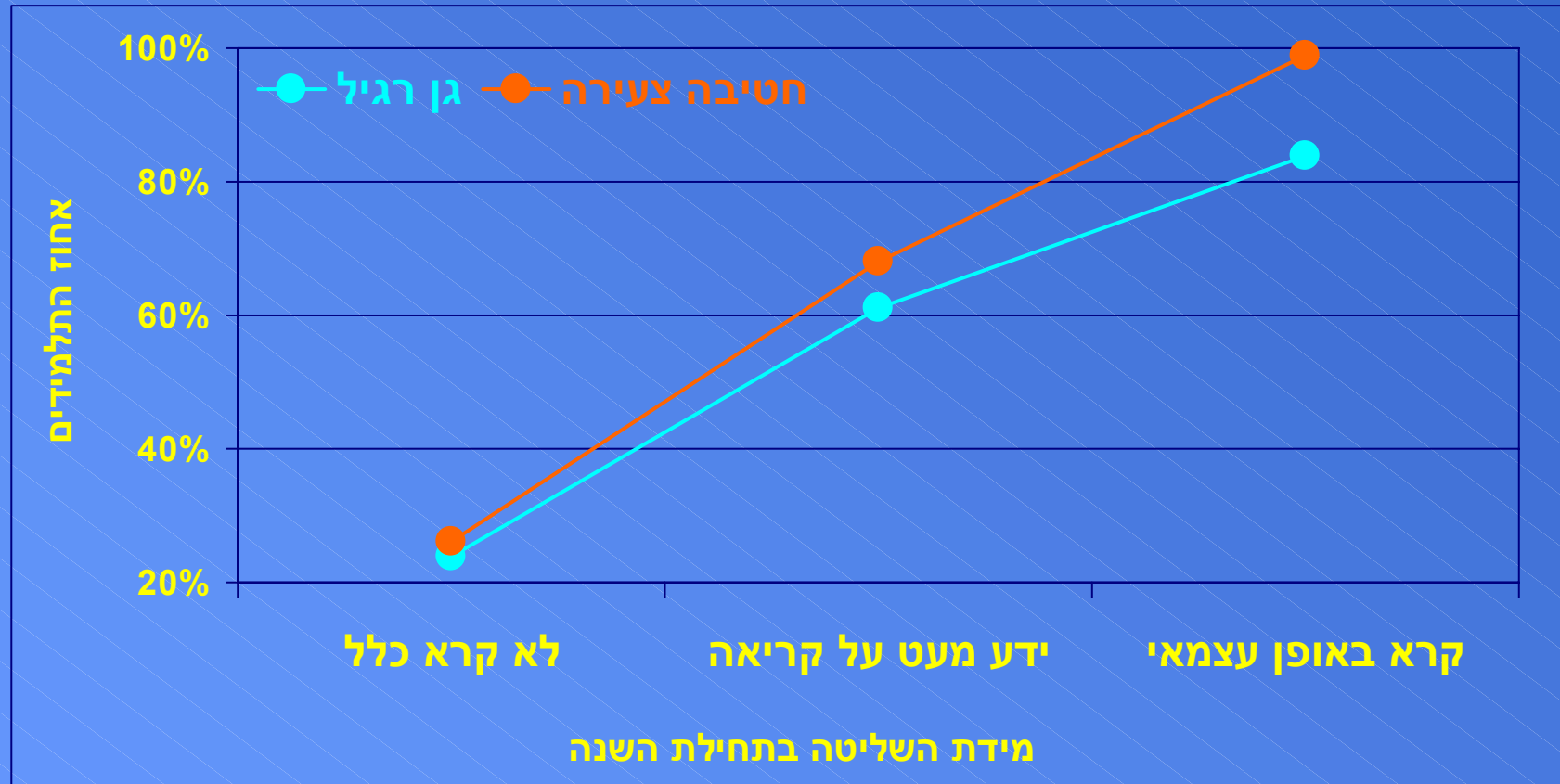
יש להתאים את השיטה להקניית הקריאה לרמת התלמיד

השפעת החינוך הקדם-יסודי על הקניית מיומנויות קריאה

רמת הקריאה בתחילת השנה ובאמצעה לפי המסגרת הקדם-יסודית

תלמידים שהגיעו ל"שליטה ברמה גבוהה" באמצע השנה

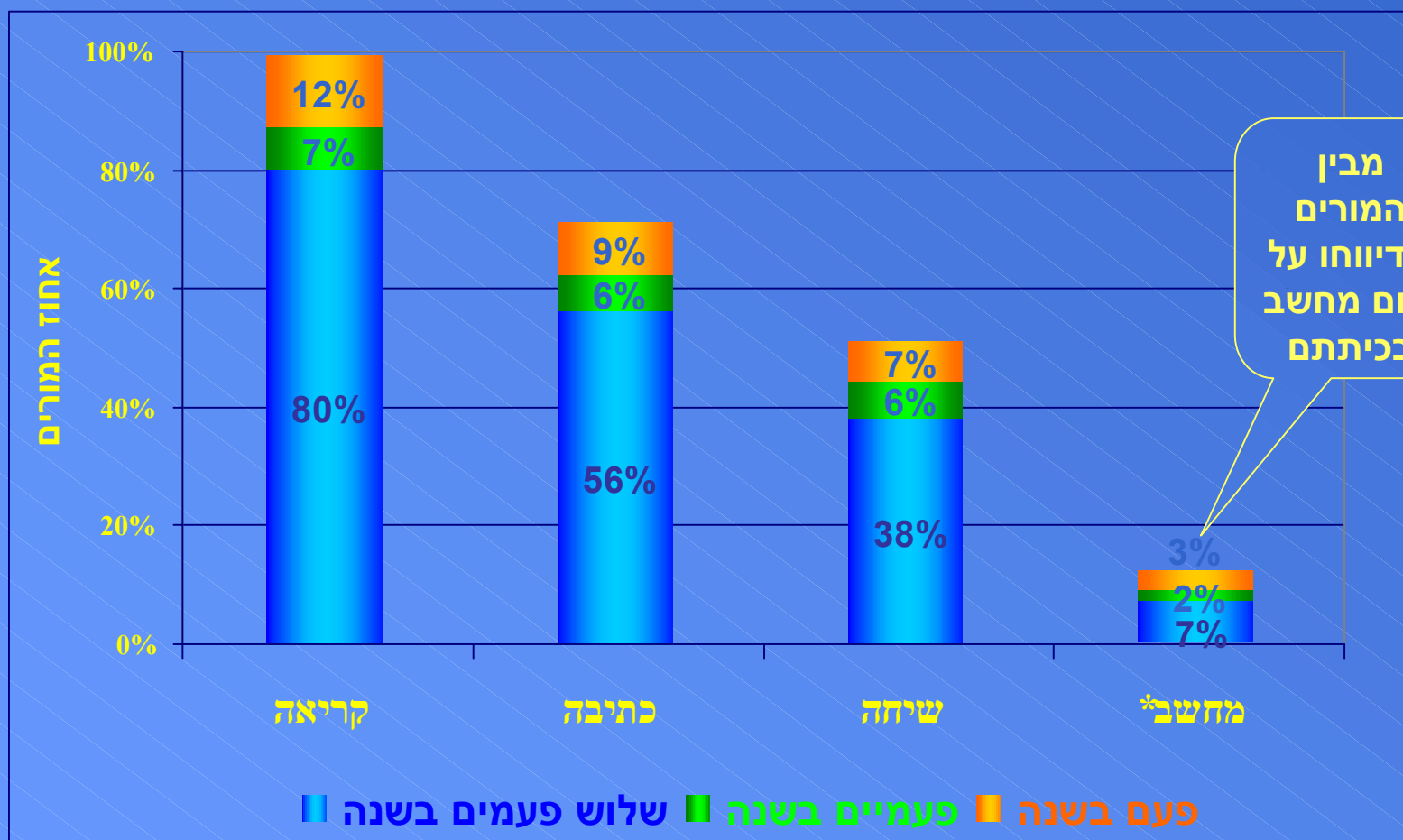

לתלמידים בוגרי חטיבה צעירה יתרון ברכישת מיומנויות הקריאה על תלמידים בוגרי גן רגיל

תנאים מעודדים רכישת קריאה וכתובה

אבחון, מעקב רשום ומיפוי

רוב המורים משלבים אבחון ככלי זמין בתהליך הוראת השפה

כלים נפוצים לאבחון מיומנויות שפה

קריאה	כתיבה
<ul style="list-style-type: none"> • קריאה קולית • המשגת הכתוב בספר (הפתעה להגר) • כלי המהווה חלק מתוכנית הקניית הקריאה • כלי שפותח בבית הספר • אבחון דינמי 	<ul style="list-style-type: none"> • משימה של כתיבה חופשית או כתיבה יוצרת • הכתבה • פורטפוליו או מעקב אחר מחברות התלמיד • טפסים מהמסמך "כשירות אוריינית בכיתה א" • כלי המהווה חלק מתוכנית הקניית הקריאה • כלי שפותח בבית הספר • אבחון דינמי
שיחה	מחשב
<ul style="list-style-type: none"> • דיאלוג, שיח קבוצתי או כיתתי • מדרש סיפור או תמונה • המשגת הכתוב בספר • כלי שפותח בבית הספר 	<ul style="list-style-type: none"> • בחינת מיומנות השימוש בתוכנות שנלמדו • תצפית אחר עבודה שוטפת • כלי שפותח בבית הספר

תנאים לעידוד רכישת קריאה וכתיבה

- בממוצע, בכיתות א' 29% מזמן ההוראה השבועי נלמד באופן פרונטלי;
- 19% מהמורים נוהגים ללמד בעיקר פרונטלית;
- מרבית המורים (79%) מאמינים, כי יש להם הידע הדרוש להכנת יחידות לימוד להוראה ברמות שונות.
- 58% מהמורים משתמשים במחשב הן לעבודתם כמורים והן לעבודה עם התלמידים בכיתה;
- תלמידי כיתות א' לומדים בממוצע 34 שעות לימוד שבועיות מהן, מוקדשות 11 שעות בממוצע ללימוד מיומנויות הקריאה והכתיבה

